

**UCHWAŁA NR XLIX/447/23
RADY MIEJSKIEJ W GRODKOWIE**

z dnia 21 czerwca 2023 r.

w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 i poz. 572) oraz art. 229 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i poz. 803) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uznaje się za bezzasadną skargę złożoną w dniu 10 maja 2023 r. na działalność Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie z przyczyn określonych w uzasadnieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącej Rady Miejskiej w Grodkowie zobowiązując ją do przesłania Skarżącej niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jadwiga Demska

Załącznik do uchwały Nr XLIX/447/23

Rady Miejskiej w Grodkowie

z dnia 21 czerwca 2023 r.

Uzasadnienie

W dniu 10 maja 2023 r. Skarżąca złożyła w formie ustnej skargę, sporządzoną pisemnie przez Przewodniczącą Rady Miejskiej w Grodkowie, na działalność Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie.

Zarzuty wynikające z treści skargi dotyczą zakresu odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z art. 229 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, w tym przypadku Ośrodka Pomocy Społecznej (dalej Ośrodka) jest Rada Miejska.

W dniu 12 maja 2023 r. Przewodnicząca Rady Miejskiej w Grodkowie poinformowała Skarżącą, że skarga nie może być załatwiona w ustawowym terminie z uwagi na fakt, iż najbliższa sesja Rady Miejskiej została zaplanowana i odbędzie się w drugiej połowie czerwca 2023 roku i w związku z tym rozpatrzenie skargi nastąpi do dnia 30 czerwca 2023 r.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji na posiedzeniu w dniu 25 maja 2023 r. badając skargę zapoznała się z treścią wyjaśnień pisemnych oraz wysłuchała wyjaśnień złożonych przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie i stwierdziła, co następuje:

W dniu 21.04.2023 r. do Wojewody Opolskiego wpłynęła skarga partnera Skarżącej na działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie w zakresie zastrzeżeń do postępowania w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, do postępowania w przedmiocie wypłaty dodatku węglowego, dodatku mieszkaniowego oraz na dożywianie i wszelką pomoc. Wojewoda Opolski zlecił przeprowadzenie kontroli doraźnej Ośrodka w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz z ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym w przedmiocie prawidłowości działań podejmowanych przez kontrolowaną jednostkę w stosunku do partnera Skarżącej oraz członków jego rodziny. W wyniku przeprowadzonej kontroli doraźnej stwierdzono, że Ośrodek w sposób prawidłowy realizował zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz z ustawy o dodatku węglowym w stosunku do partnera Skarżącej oraz członków jego rodziny w zakresie objętym skargą z dnia 21.04.2023 r.

W dniu 09.05.2022 r. Skarżąca złożyła wniosek do Ośrodka o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką sprawowaną nad niepełnosprawnym dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym na czas określony. Z dokumentu wynika, że niepełnosprawność datuje się od 12-tego roku życia. Orzeczenie zostało wydane na czas określony do dnia 13.08.2023 r. i zawiera wskazanie konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ustalono, że Skarżąca w związku z opieką sprawowaną nad córką nie pobierała specjalnego zasiłku opiekuńczego. Ponadto ustalono, że Skarżąca legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydanym na stałe oraz zakończyła zatrudnienie w 1991 r. W dniu 17.05.2022 r. pracownicy socjalni udali się na wywiad środowiskowy celem zbadania sytuacji. Próba przeprowadzenia wywiadu nie powiodła się, ponieważ Skarżąca odmówiła wpuszczenia pracowników socjalnych do mieszkania. Skarżąca nie wyraziła zgody na udział dwóch pracowników socjalnych w wywiadzie, gdzie obecność obu pracowników była konieczna z powodu wcześniejszych uwag i gróźb, jakie rodzina kierowała pod adresem pracowników socjalnych.

W toku prowadzonego postępowania wezwano Skarżącą do złożenia wyjaśnień w zakresie przyczyn niepodejmowania zatrudnienia od 1991 r. i wykazanie związku przyczynowego między niepodejmowaniem zatrudnienia, a koniecznością sprawowania opieki nad córką. Ośrodek zwrócił się o wyjaśnienie, czy

konieczność sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki jest powodem niepodejmowania zatrudnienia, czy też występują inne przyczyny. W piśmie poinformowano o konieczności złożenia oświadczenia i wyjaśnienia, czy Skarżąca nie legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz czy problemy zdrowotne nie stanowią przeszkody w sprawowaniu opieki nad córką. Zobowiązano Skarżącą do złożenia oświadczenia, czy ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego. Ośrodek zwrócił się także do Skarżącej o podanie informacji dotyczących zakresu sprawowanej opieki nad córką.

W oświadczeniu Skarżąca podała informację w zakresie posiadanego stopnia niepełnosprawności oraz wskazała, że od 1991 r. zajmowała się wychowywaniem pięciorga dzieci.

Skarżąca nie ustosunkowała się do pytań zadanych w wezwaniu. Nie wyjaśniła jakie czynności wykonywane są przy sprawowaniu opieki nad córką, które to czynności uniemożliwiają podjęcie jakiegokolwiek pracy zawodowej, nie wyjaśniła związku pomiędzy zaistnieniem niepełnosprawności u dziecka a niepodejmowaniem pracy.

W dniu 05.07.2022 r. Ośrodek wydał decyzję odmawiającą Skarżącej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Decyzja ta w związku ze złożonym odwołaniem została uchylona przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Opolu, a sprawa została skierowana do ponownego rozpoznania. SKO w Opolu wskazało, że tut. organ winien jednoznacznie ustalić, czy w przypadku pobieranej przez Skarżącą renty rodzinnej z tytułu śmierci współmałżonka nie występuje zbieg prawa do renty i innego świadczenia emerytalno-rentowego. Tut. organ winien jest poprzez wywiad środowiskowy ustalić, czy wnioskodawczyni sprawuje opiekę nad córką, jaki jest zakres i czas sprawowanej opieki i czy sprawowanie opieki uniemożliwia stronie podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W związku z posiadaną informacją z Sądu Rejonowego w Nysie o toczącym się postępowaniu i ustanowieniu kuratora sądowego, organ winien uzyskać prawomocne postanowienie Sądu kończące postępowanie oraz rozważyć możliwość współpracy z kuratorem sądowym, co do ustaleń odnośnie sprawowanej opieki i jej zakresie. Mając na uwadze powyższe wytyczne Ośrodek podjął działania w celu wykonania zaleceń SKO. Zwrócono się m.in. do ZUS, Sądu Rejonowego w Nysie oraz kuratora nadzorującego prawidłowość sprawowania władzy rodzicielskiej, aby ustalić sposób i zakres sprawowania opieki nad niepełnosprawną córką przez Skarżącą.

W toku prowadzonego postępowania oraz w związku z podaniami rodziny o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej pracownicy socjalni Ośrodka kilkakrotnie próbowali przeprowadzić wywiad w miejscu zamieszkania rodziny. Za każdym razem rodzina odmawiała wpuszczenia pracowników, nie wyrażała również zgody na ustalenie innego terminu przeprowadzenia wywiadu. W dniu 29.11.2022 r. ponownie wezwano Skarżącą do złożenia wyjaśnień. Mimo prawidłowo odebranego pisma, Skarżąca nie złożyła żadnych wyjaśnień.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce albo ojcu jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Zgodnie z art. 17 ust. 1b ww. ustawy, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: 1) nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia. Wskazać tu należy, że świadczenie pielęgnacyjne przysługuje pod warunkiem spełnienia wszystkich warunków określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Nie ma możliwości wybiórczego traktowania zapisów ustawy. Tym samym niespełnienie jednego kryterium powoduje brak uprawnienia do żądanego świadczenia. Zgodnie z powyższym podstawową przesłanką jaką musi spełniać osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne jest obowiązek alimentacyjny wobec osoby wymagającej opieki oraz rezygnacja z pracy zarobkowej spowodowana koniecznością sprawowania permanentnej opieki nad osobą bliską. Świadczenie to ma być bowiem rekompensatą za rezygnację lub brak możliwości podjęcia pracy z uwagi na konieczność opieki nad osobą bliską, która tej opieki wymaga. Opieka ta musi w sposób oczywisty stanowić przeszkodę do wykonywania pracy zawodowej. Ustawodawca wymaga, aby brak podejmowania zatrudnienia lub rezygnacja z zatrudnienia pozostawały w bezpośrednim

związku przyczynowo-skutkowym z koniecznością sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Zdaniem tut. Ośrodka, aby spełniony został warunek do przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wsparcie pomocowe osoby niepełnosprawnej powinno wykraczać poza standardowe obowiązki i poza zakres czynności mieszczących się w zakresie prawidłowych relacji i stosunków rodzinnych.

W związku z niepowodzeniem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania rodziny oraz faktem, że Skarżąca nie złożyła wyjaśnień, tut. Ośrodek nie miał możliwości dokonania oceny w zakresie charakteru sprawowanej opieki oraz czy w sposób oczywisty stanowi ona przeszkodę do wykonywania pracy zawodowej. Ocenie zawsze musi podlegać sytuacja konkretnego dziecka, jego stan zdrowia i ograniczenia w zwykłym życiu. Niewątpliwie wyznacznikiem prawidłowo sprawowanej opieki są warunki domowe w jakich osoba niepełnosprawna na co dzień zamieszkuje jak i informacja jakie czynności pielęgnacyjne wykonywane są przy osobie niepełnosprawnej. Stałość tej opieki powinna być widziana w jej rzeczywistych efektach odnoszących się do warunków w jakich funkcjonuje osoba niepełnosprawna.

Ponadto z informacji tut. Ośrodka wynika, że Skarżąca nie wykazała by miała zamiar podjąć zatrudnienie i z zamiaru tego zrezygnowała z konieczności sprawowania opieki nad córką w związku z jej niepełnosprawnością. W niniejszej sprawie tut. Ośrodek nie ustalił związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy niepodjęciem zatrudnienia lub rezygnacją z zatrudnienia, a podjęciem sprawowania opieki nad dzieckiem z powodu jego niepełnosprawności. Niemożliwe było z przyczyn niezależnych od Ośrodka ustalenie w jaki sposób opieka nad dzieckiem jest sprawowana oraz czy w sposób oczywisty wyklucza ona możliwość podjęcia pracy, a także czy niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym Skarżącej oraz inne przyczyny nie stanowią powodów niepodjęcia pracy.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego wydano decyzję, w której ponownie odmówiono Skarżącej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Decyzja została prawidłowo odebrana. Skarżąca nie skorzystała z prawa do wniesienia odwołania od niniejszej decyzji, tym samym stała się ona ostateczna i prawomocna.

Zgodnie z zasadą legalizmu wyrażoną w art. 6 kodeksu postępowania administracyjnego, organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Ustalając prawo do świadczenia pielęgnacyjnego tut. Ośrodek winien stosować przepisy prawa zawarte w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Powyższe przepisy są bezwzględnie obowiązujące, a wydane na ich podstawie decyzje administracyjne nie mają charakteru uznaniowego. Wskazać należy, że ww. świadczenie przysługuje pod warunkiem spełnienia wszystkich warunków określonych w ustawie. Nie ma możliwości wybiórczego traktowania zapisów ustawy. Tym samym niespełnienie jednego kryterium powoduje brak uprawnienia dożądanego świadczenia. Również brak woli wnioskodawcy w zakresie złożenia wyjaśnień czy uniemożliwienie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w celu ustalenia faktycznej sytuacji stanowi podstawę do odmowy prawa do świadczenia. Kierownik Ośrodka ponosi odpowiedzialność za realizację zadania i niedopuszczalnym jest przyznanie i wypłacanie świadczeń w przypadku braku możliwości dokonania oceny zasadności ich przyznania. Nie tylko z uwagi na obowiązek przestrzegania zapisów ustawy, lecz również w związku z koniecznością ustalenia stanu faktycznego w kwestii dokonania oceny czy opieka nad dzieckiem sprawowana jest w sposób prawidłowy.

W świetle powyższego Komisja Skarg, Wniosków i Petycji postanowiła uznać skargę za bezzasadną.

Rada Miejska w Grodkowie uznaje za własne ustalenia Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. Mając na uwadze powyższe Rada Miejska w Grodkowie w oparciu o stanowisko Komisji Skarg, Wniosków i Petycji uznaje skargę za bezzasadną.

Niniejsza uchwała stanowi zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi w rozumieniu art. 237 § 3 w związku z art. 238 § 1 kpa.